

Motion till riksdagen

1987/88:Fi9

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:60 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m. m.

Propositionens förslag ingår i konjunkturpolitiken på kort sikt för att bedöma deras relevans måste man dock anlägga ett vidare perspektiv.

Inledningsvis vill vi notera, att propositionen har en helt teknokratisk ansats. Den nämner inte vilka sociala värderingar man utgår från eller vilka sociala mål man vill främja. Denna yttre ideologilöshet präglar alltmer de dokument som utgår från regeringen. Detta är i verkligheten uttryck för att socialdemokratins ledning tar för självklar den ideologi, som är förankrad hos näringslivets toppskikt.

Vi menar, att man först måste se förslagen i ljuset av utvecklingen sedan 1982. Den nya regeringens kungstanke var då att devalvering och exportoffensiv skulle vara drivmotor för att lösa balansproblemen i ekonomin. Man kan diskutera devalveringens effektivitet och risker. Obestridligt är, att den hjälpte näringslivet att bättre utnyttja de gynnsamma faktorerna i utvecklingen vid denna tid: utdragen högkonjunktur, stigande dollar med kulmen i februari 1985 och låga drivmedelspriser.

Men allt detta hade ett pris: en stor omfördelning till förmån för kapitalet och på bekostnad av de breda folklagens ekonomi, den offentliga infrastrukturen, sociala verksamheter och kultur. Detta förlorade fält har aldrig kunnat återtas. Vad mera är — ett nytt djupgående obalansproblem har uppstått: obalans mellan arbetets och kapitalets andel av resurserna, överackumulation av mervärde. Det är i ljuset härav man måste se och värdera propositionens förslag.

Nästa avgörande fråga är, om de föreslagna åtgärderna är ekonomiskt riktiga och socialt rimliga.

Vi kan godta åtgärderna på byggmarknaden, givetvis under förutsättning att de underlättar bostadsbyggandet i bristområdena.

Vi godtar utvidgningen av omsättningsskatten på värdepapper.

Mer tveksamt är den ytterligare premieringen av sparandet. Att folk skall belönas alltefter hur mycket pengar de har över, är en säregen filosofi. Effektiviteten om man vill begränsa hushållskrediterna är också något tveksamt.

Åtgärderna beträffande investeringsfonderna godtas.

Däremot är vi direkt kritiska till sänkningen av löneavgiften. Särskilt gäller detta om man ser den i ljuset av vad som sägs i propositionen om löneramen i den statliga sektorn. Propositionen hotar här med särskilda åtgärder om de anställda inte håller sig inom "ramen".

Regeringens utgångspunkt är, att "hushållens" efterfrågan måste hållas tillbaka och företagen hållas skadeslösa. Vi hävdar att själva premissen är högst diskutabel. Det existerar i den moderna kapitalismen inget sådant direkt samband mellan löner — konsumtion — export — investeringar som propositionen förutsätter. Ur OECD-ländernas utveckling under 1980-talet kan man inte utläsa detta.

Exporten beror uppenbarligen av annat än den nationella prisutvecklingen, inflationen på annat än löneutvecklingen. Kostnader och efterfrågetryck i en ekonomi med moderna finansiella fenomen och strukturer kan inte härledas huvudsakligen till lönerna. De samlade investeringarna stiger inte heller vid ökat utrymme för kapitalet. Sambanden är uppenbarligen andra än i kapitalismens föregående skeden.

"Hushållen" är en motsättningsfylld kategori. Medan de breda löntagarskikten antingen står på en lägre nivå än 1982 eller får slita hårdare för samma nivå, har de hushåll som ägnat sig åt värdepappersplaceringar vunnit stort. Detta har skapat efterfrågetryck och drivit upp kostnaderna. Det är således fel att urskillningslöst låta vanliga löntagare betala för en skada som vållas av andra.

Vi vill därutöver notera, att man inte kan sätta en sådan ram för den statliga sektorns löneutveckling som aviserats. Man kan heller inte mäta eller åstadkomma "effektivitet" inom sektorn med de utgångspunkter som propositionen och EFO har.

Obalansen i ekonomin kräver att man styr resurser också till den statliga sektorns långsiktigt betydelsefulla verksamheter. En eventuell efterfrågedämpning bör bäras av de välbeställda hushållen och företagen.

Vi avvisar därför principiellt sänkningen av löneavgiften. Då emellertid denna avgift inte är ett särskilt rättvist instrument i sig — den missgynnar företag med hög sysselsättningsgrad — kan vi tänka oss att i stället öka uttaget från företagen på annat och mer rättvisande sätt.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda föreslås riksdagen besluta

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om sänkningen av den allmänna löneavgiften,
2. att riksdagen avvisar propositionens tankegångar beträffande löneutrymme inom den statliga sektorn.

Stockholm den 24 november 1987

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)